

Daan Heerma van Voss

Het land 32

ROMAN

2014

De Bezige Bij
Amsterdam

We zitten hier zo vaak in schemerlicht. De natuur bij ons overdrijft niet; ze houdt zich in. Onze aarde schudt niet, de vreze Gods wordt er bij ons niet met zo veel geweld ingehamerd. Die moeten wij ons indenken. Zelfs de oude vijand, het water, komt meestal niet ineens, met een vloedgolf – het stijgt langzaam.

Martijn de Rijk, ongepubliceerde aantekeningen

Proloog I

Even is de oude man met de slag in zijn been bewegingloos. Zijn gezicht een woestijn. Putten, craquelés, droge vlakten. We zijn met zijn tweeën, dat wil zeggen, alleen. Ik ben doorweekt van de regen. Dan sleept hij me terug mijn ruimte in, met zijn harde handen onder mijn oksels. Ik ruik aarde en modder. Van de vrouw en het meisje geen spoor.

‘Rare tijden,’ zegt hij voor zich uit. Het hangt tussen prevelen en doceren in. ‘Tijden van ruis. Wij zitten er middenin,’ zegt hij die mijn leven heeft overgenomen. Bediende en bewaker ineen. ‘Het lijkt op het geluid van de zee, maar dan elektrisch opgewekt. Alsof onze aderen een soort kabels zijn geworden. Het krast, maar zachtjes. Kgggg. Kgggg. Wij zijn informatiedragers.’ Hij houdt stil. Misschien wacht hij tot ik iets zeg. Dat doe ik niet. Woorden zeggen me niets, de zijne niet, de mijne evenmin. Mijn hoofd barst bijna. ‘Maar misschien zijn we dat altijd geweest, informatiedragers. Kggg.’ Hij kijkt naar me, als een dierenverzorger naar een stervende welp. ‘Rustig maar. Je raakt in shock. Verzet maakt het alleen maar heftiger.’

Ik doe mijn mond open, tot mijn spijt, tot zijn vermaak. ‘Laat me met rust’, ik fluister, niet van woede, maar door een gebrek aan energie. ‘Tijden zijn niet van belang. Alleen gegevens en omstandigheden doen ter zake. Een dag tegelijk, uur na uur, inschatten en afwegen, zo moet ik denken en leven. Zoals jij me hebt geleerd.’

‘Goed dat ik eindelijk je aandacht heb gekregen.’

Een stilte.

‘Data?’ vraag ik dan. Ik haat mijn vragen.

‘Verhalen,’ zegt hij.

‘Dat wat ik heb verteld zijn geen verhalen. Het zijn herinneringen.’ Ik zie geen kabels, geen verbindingen met de rest van de wereld. Ik zie niets.

‘Dat blijf je maar zeggen. Maar ik zie geen herinneringen, ik zie verzinsels.’

‘Je hebt het recht niet dat te zeggen.’ Mijn verzet klinkt plichtmatig, uitgeput. Ik ril van de kou.

Zijn witte oog fonkelt. ‘Zie jij iemand om mij dat recht te ontzeggen? Er is geen recht. Alles is toegestaan. In deze zaal, in dit hele complex: alleen wij. Ons meisje is weg, verdwenen. Alsof ze er nooit is geweest, alsof jij haar hebt verzonnen. Er zijn geen anderen meer. De kapotgelopen vloer, onze stemmen die blijven hangen in de gangen, de deuren die gesloten zijn. Meer bestaat niet voor ons.’ Ik denk aan het geluid van mijn botten. De geur van kou. Tandengeklapper. ‘Er is niemand in de buurt om je verhalen te controleren,’ gaat hij verder. ‘Zelfs als ze waar zouden zijn, hebben ze dezelfde waarde als wanneer ze gelogen waren.’

‘Ik. Ik ken het verschil tussen mijn verhalen en mijn herinneringen. Ik vertel ze. Ik ben degene die ze maakt.’

Hij kijkt me lang aan, en port wat met zijn stok in de asresten in de zelfgebouwde kachel. ‘Oké,’ zegt hij, alsof hij een besluit heeft genomen. ‘Ik geloof je. Ik geloof dat je van niets denkt te weten. Dan heb ik een spel voor je. Ons spel. Zak weg in je slaap. Zodra je wakker wordt, begint het. We spelen, jij en ik. De enige regel is dat je weer zult verliezen.’

Proloog II

Het meisje neemt de eerste hap. Ze houdt de rood-gele appel in haar hand als een wereldbol, kijkt ernaar, bijt erin. Rondom het kleed, losjes op het gras, liggen meer appels. De bomen zijn weinig regelmatig over de aarde verdeeld. Wel zijn ze onwaarschijnlijk groot, en hebben ze iets voorwereldlijks in zich, alsof ouder dan de aarde zelf. De takken op sommige plaatsen zo dicht bebladerd dat er nauwelijks zonlicht doorheen komt. Vanaf de grond, turend naar boven, lijkt het altijd nacht te zijn.

Maar daar waar ze zitten, is nog licht. Het meisje en de twee mannen. De zon trekt traag door de hemel, ze zitten al uren op dezelfde plek, op deze kleine weide die van de wereld wordt afgeschermd door bos, aan alle kanten.

Misschien is het geen meisje meer, maar een vrouw. Een jonge vrouw, levend op de scheidslijn tussen jeugd en volwassenheid. Nergens in haar bewegingen is ouderdom te bespeuren.

Bij de mannen ligt dat anders. Allebei hebben ze iets bedaagds, jongens zijn het niet meer, maar slechts een van hen kan werkelijk oud genoemd worden. Wanneer hij, zoals nu, naar de hemel kijkt, tekenen de wolken zich op zijn huid af als littekens. En wanneer de wolken voorbijtrekken, blijven de littekens op die droge huid zitten. Het worden putten, craquelés, droge vlakten. Misschien is hij een nomade, of ooit geweest. Misschien is hij de grootvader van het meisje, en de jongere man de vader. In elk geval ontbreekt de moeder. De mannen waken over haar, allebei op hun eigen manier.

Het meisje neemt nog een hap, geeft de appel door. Ze kijkt met een tevreden glimlach naar de bomen, naar het gras, en ze probeert haar bleke gezicht zo te richten dat de zon er zo lang mogelijk op schijnt.

Eén kant van het kleed bolt op, vangt wat door het gras ruisende wind. Op de achtergrond, verstopt achter de bomen, horen ze water. Een beekje, een rivier, ze weten het niet, ze horen alleen het water, vinden het nu eens een geruststellend geluid, dan weer vervult het ze met angst: het land waarop zij zitten, van dalen en valleien, is gemaakt om onder water te staan, om te worden verzwolgen.

Er kruipt een kat langs haar rug. Het is haar kat, hij krioelt onder haar aanraking, de mannen staan het dier toe aanwezig te zijn, meer ook niet. De kat, gevaarlijk zwart, springt richting de zon als naar een speelkameraad. Het meisje kijkt naar de kat, iets van jaloezie kruipt in haar gezicht. Zij wil ook spelen. Dat zegt ze ook. Tegen de mannen zegt ze: speel met me.

De drie wachten ergens op. De ledigheid waarmee ze zitten heeft ontegenzeggelijk iets paradijselijks, zo weggestopt van het leven dat het een leven op zichzelf is geworden. Tegelijk is er de voortdurende dreiging dat op ieder moment alles verstoord kan worden, dat er iets kan gebeuren wat alle herinneringen aan deze idylle, deze onvergetelijk zachte dag in het gras, tot gruis kan doen verbrokkelen.

Ze wachten gedrieën. Dat is wat hen bindt, misschien weten ze het, misschien niet. Nu wil het meisje verhalen horen, zegt ze. Ze wil dat de jongste man haar vermaakt.

De man begint te vertellen. Zijn woorden verwaaien, maar het is niet erg.

Op de achtergrond: het klotsende water, in geen ander land zo alomtegenwoordig, zacht, dreigend en helder als in dit. Om hen heen: de groteske bomen die elkaar bijna allemaal aanraken, en de appels in het gras.

Op dat moment landt er een vogel op het kleed. De vogel zet een paar vertwijfelde stappen, pikt naar het klokhuis van de appel. De

kat, even uit zicht verdwenen, krijgt de vogel in het vizier. De kat springt als een jager, het meisje probeert ertussen te komen, de vogel vliegt krassend op, de kat krabt om zich heen, raakt het meisje, slaat en springt. Even is het gekras van de vogel het enige geluid dat in de wijde omtrek te horen is.

De vogel vliegt omhoog, de drie mensen op de weide worden steeds kleiner. Het geluid van vlietend water verdwijnt langzaam, soms houdt de vogel een paar seconden de vleugels stil, laat zich vallen, vliegt weer op. Laat zich vallen, schiet langs een appeltak omhoog, de boom in, boort zich omhoog, door het dikke bladerdek, barst eruit, hangt ergens tussen hemel en land in.

Hij vliegt van boom naar boom, op zoek naar eten. Hij klappert richting de grootste boom die er in de nabijheid te vinden is. Hij cirkelt nogmaals om het drietal heen, ziet ze van bovenaf, zo ver, als vanuit een reuzenrad, dan vliegt hij weer naar beneden.

Hij vliegt totdat hij bij het gebouw aankomt dat als een wakend oog over het land uitkijkt. Het stenen, door luchterosie aangetaste gebouw in het midden van het bos, omgeven door appels, takken en water. Geen mensen in de buurt. De vogel heeft zijn nest in een van de nissen: nog nooit is er een mens geweest die hem heeft geprobeerd te verjagen.

Dit gebouw, waarboven deze vogel met stille vleugels vibreert in de wind, is een vergeten land. De vogel daalt af, laat zich neer op een tak van een appelboom. Aan het einde van de tak ziet hij een gat in de muur van het gebouw, leidend naar een van de kale kamers. Pootje voor pootje komt hij dichterbij. Waar is hij bang voor?

Eerste deel

‘32’

I

De ruimte waarin ik me bevind is duister. Ruimte, verder dan dat kom ik niet, ik zie te weinig om vast te stellen of het een kamer is, een hok, een zaal. Ik kom uit een diepe slaap als uit een lange gang die ik zonder het te weten ooit ben in gegaan. Ik voel om me heen. Er liggen pollen gras. Het zijn lange sprietten. Koren. Nee, dikker dan dat. Wat ik ruik is niet de geur van gras. Ik houd een bundeltje tegen mijn gezicht. Een diepe, vuile geur. Aarde, voeten. Ik gooi het weg. Mijn handen stinken, ik pak meer stro, en probeer mezelf tevergeefs schoon te vegen.

Ik begin te kruipen. Er is een vloer. De vloer is van een afgesleten soort hout, of van droge aarde: niet hard, zeker niet zacht. Na een meter of twee houdt het stro op, begint de muur. Mijn kleren, ja, ik heb kleren aan. Een pyjama-achtig shirt, met knopen, en een broek. Mijn voeten zijn bloot en koud.

Zo'n tien meter verderop, in de tegenoverliggende muur, bevindt zich een gat, een raamloos venster, metershoog, onbereikbaar, en te klein om ooit doorheen te passen. Er komt een zwak licht vandaan: buitenlucht. Ik weet: daarbuiten leeft alles verder, met uitzondering van één.

Ik probeer iets te zeggen, geluid voort te brengen. Maar ieder woord klinkt even hees. Ik ben zo angstig dat alles wat ik uitspreek verandert in geschraap. Mijn stem is nog de mijne, maar vanuit de diepte zijn er elementen aan toegevoegd, aapachtige grommen die de klinkers bepalen. In de ruimte blijft het stil. Er is niemand die

reageert, ik hoor geen ademen, geen geluiden van buiten.

Alsof ik verwacht dat de ruimte klein is, net te klein voor een mens, terwijl ik toch weet van de reële afstand die mij van het gat in de muur scheidt.

Alles wat ik doe is door duister omgeven. Ik beweeg automatisch, ik verricht handelingen waarvan ik het doel niet zie. Niets is zo beangstigend als een handeling zonder idee, een daad zonder oorsprong.

Bij een muur aangekomen, ik voel steen en ik ruik verf, tast ik naar boven, en merk dat ik kan staan. Mijn rug richt zich met moeite op, krakend, alsof mijn ruggenwervels een voor een geknakt moeten worden. Ik ben het bewegen verleerd. Ik ben een man die krom staat in een ruimte die hij niet kent. Weer schraap ik mijn keel: geen reactie. Met mijn handen tegen de muur gedrukt loop ik naar rechts, tot ik bij een hoek kom waar ik een lichtknop vind. Waarom ik aarzel weet ik niet. Het licht is verblindend.

Een ziekenzaal. De muur is vaalgroen geverfd. Er staan cijfers op de muur die ik niet begrijp. In de tegenoverliggende hoek zit een klein gat in de muur, waarschijnlijk om het vuil waartoe mijn lichaam nog in staat is in te kunnen storten.

Achter mij ligt het stro zo gespreid dat het de vorm van een bed heeft. Tot een bal gebonden lappen vormen een soort kussen. Daar moet ik geslapen hebben, weken, maanden, jaren, tot ik wakker werd. De zaal loopt een beetje af, in het midden bevindt zich een putje waar water in kan weglopen. Maar welk water toch?

Boven mijn strobeplicht staat met krijt het getal 32 op de muur geschreven. Zouden het de dagen zijn dat ik hier zit?

Al mijn kennis is intuïtief: dit is een ruimte waar ik niet behoort te zijn. Hoe akelig en koud alles ook is, hoe erg ik ook stink, ik weet dat vandaag dezelfde dag zal zijn als gisteren. Dit is waar ik ben. Ik moet ontsnappen. Als ik op tijd ontsnap, is de supermarkt mischien nog open.

Ik ben mijn mobiele telefoon kwijt. Die zin begint zich in mij

af te draaien, als de melodie van een orgel. Het zijn flitsen van gedachten, flikkeringen waaraan ik niets heb, maar die ik evenmin kan stoppen. Ik klop op mijn lichaam, en voel vel over been, maar nergens een telefoon. Ik kan het voorwerp voor me zien, smal en lang. Het ligt in mijn gedachten in mijn hand, dan moet het toch een naam hebben? Een roestige avatar ben ik, een wezen bestuurd door een ander wezen, in een andere, verre wereld, zonder radar, en met nog een klein levensbalkje. Het is een spel dat ik moet spelen, een waarvan de regels nog duidelijk moeten worden. Welk spel het ook is, ik moet winnen, verliezen zal mijn dood betekenen.

Er is een deuropening. Alleen de scharnieren zijn er nog, verroest en verweerd. Er hangt een lege fotolijst aan de muur. Er staan een paar kisten, van het goedkoopste soort flinterhout, en een kast met voornamelijk lege lades, behalve de bovenste: daar ligt een meterslang, dik touw in. Ik heb geen idee wat ik met deze objecten moet beginnen.

Ik besluit op mijn eerste expeditie te gaan. Achter de deuropening zit een gang. Die gang leidt naar een tweede ziekenzaal. De tweede zaal is identiek aan de eerste, uitgezonderd het stro. Na die tweede zaal komt weer een gang. Ik roep, maar er komt geen reactie. Die gang, die twee knikken kent in plaats van één, leidt naar een derde ziekenzaal. Deze is identiek aan de tweede. Mijn angst, dat ik hier ben wakker geworden, dat ik thuis ben in zo'n vijandige omgeving, verandert in een andere angst: dat ik mijn stro niet meer kan terugvinden. Mijn identieke zaal, mijn thuis, het checkpoint waar ik mijn vooruitgang kan opslaan.

In de verte hoor ik gehoest. Maar ik weet niet waar het vandaan komt, misschien ben ik het wel, misschien ben ik wel een zieke man wiens lichaam aan het degenereren is geslagen.

32. Zou het soms mijn leeftijd zijn?

Het gehoest wordt af en toe onderbroken door stilte. Een verwrongen, zinderende stilte, die me het gevoel geeft dat ik me op verboden terrein begeef, dat ik zo gesnapt zou kunnen worden.

Ik begin terug te lopen, mijn maag rommelt. Ik knoop mijn

shirt open. Mager, ik kan de ribben tellen. Er moet sprake zijn van een vergissing. Dit is niet mijn lichaam. Misschien kan ik het nog ergens ruilen, als ik hier op tijd wegkom, misschien is het koopavond, en sluit de pandjeswinkel pas laat. Normaal gesproken ben ik een mens van gemiddelden, dat kan niet anders, dat voel ik: samengesteld uit gemiddelden. Mijn lengte is niet overdreven, ik ben niet breed maar ook niet smal, ik heb geen duidelijke fysieke afwijkingen. Mijn navel had ooit iets vrolijks, iets gewelfds. Nu is hij niets anders dan een zwart kogelgat in bleek vel. Ik trek mijn elastiek naar voren. Het geslacht hangt erbij zoals het er bij oude mannen bij hangt, vlezig, bruinkleurig. Ik stel vast: dit lichaam wil niemand kopen. De pandjeswinkel, bestaat die nog, zo nee, wat is ervoor in de plaats gekomen?

Ik voel het kouder worden. Spoedig is het nacht. Haastig loop ik terug naar de zaal, ik kijk rond op zoek naar eten, maar het is te donker om iets te zien. Ik ril als de lucht achter het raamgat zwart is geworden, het rillen gaat over in beginnende slaap. Een slaap die vergeven zal zijn van nachtmerries en stuiptrekkingen. Moge de nachtmerrie zijn dat ik hier lig, denk ik dan, en ik hoor mezelf praten in het niets.

Wanneer ik wakker word, voel ik nog altijd slaap. Mijn lichaam heeft geen energie. Vermoeid, krakend, te lang zonder brandstof. Niet alleen heb ik geen duidelijke fysieke afwijkingen, ik heb nauwelijks kenmerken, valt me op, als ik mijn armen en benen bekijk. Mijn lichaam is erop gebouwd niet herkend te worden tussen de lichamen van anderen. Nu uitgehongerd, maar nog altijd een lichaam zonder vingerafdrukken. Het is een verre herinnering aan mijn lichaam, hoe het eruit zou moeten zien, wat het is. Maar verder kom ik niet.

Ik klop het stro van mijn schouder, loop de zaal rond, en schuif met de kast. Ik rammel aan de fotolijst. Ik bekijk de kisten. Ik pak het touw, maar er is niets mee aan te vangen, nergens iets om het aan te bevestigen. Ik loop de route van de speurtocht die voor me is uitgezet.

Het touw is een aanwijzing die ik niet begrijp, en ik werp het op de grond.

Het rondlopen komt me op zweet te staan. Op onbehoorlijk veel zweet, meer dan ik me als mogelijk kan herinneren, alsof het lichaam waterlinies uitzet om me voor mezelf te waarschuwen.

Het lichaam.

Mijn lichaam.

Niet vergeten. Het moet geallieerd blijven, desnoods neutraal, maar geen vijand. Vijanden genoeg, dat kan niet anders. Dat is mijn eerste besef van de mogelijke aanwezigheid van een ander: de vijand die hier ergens moet rondlopen.

Ik ga zitten, met mijn natte rug tegen de ladekast.

32. Zouden het de dagen zijn dat ik hier nog moet blijven, de resterende dagen van mijn straf? Ik bekijk de objecten opnieuw, denk na over mogelijke toepassingen, maar ik kom niet verder. Misschien krijg ik voor elke gevonden aanwijzing een homp brood of een hondenbak water. Ik moet beloningen verzinnen, anders verhonger ik, of verlies ik mijn verstand, welk van beide is erger? Rustig, ik denk nog logisch na, ik redeneer, ik leid af. Is het mijn fout dat er hier zo weinig logica te vinden is waarop ik kan bouwen?

Slaap dringt zich op, en vermengt zich met fantasieën over mijn mobiele bereik, dat in deze onderaardse ruimte vast te wensen overlaat. Dan besef ik weer dat ik mijn telefoon niet bij me heb. Mijn impresario moet vergeten zijn hem in mijn colbertje te doen. Mijn telefoon, mijn impresario, colbertje, waar heb ik het over? Mijn gezicht voelt harig aan, een baard, ik moet hier al een tijdje zitten. Mijn kleren stinken en zijn rafelig. Mijn lippen zijn gebarsten. En dan gaat het ook nog over een *ik*, een *mij*, van wie ik helemaal niets af weet. Wat *ik* deed voor hij in deze ruimte terecht kwam, wat de echo's van herinneringen zeggen over zijn leven: geen idee, zelfs geen ideeën over het ontbreken van een idee.

Het leven van de ik.

Het leven van mij.

Mijn leven.

Ik kijk om me heen. Nergens een oplaadpunt. Als ik mijn platte telefoon had, was hij allang dood geweest. Dan zie ik iets wat ik gisteren moet hebben gemist, al heb ik voor mijn gevoel alles in de zaal bekeken. Met moeite kom ik overeind. Een uitgedroogd wezen voel ik me, met een huid van zilverfolie.

Camera's. In twee hoeken hangt een camera. Misschien registreren zij de voortgang van het spel. Ik kom dichterbij. Ik zwaai. Er gebeurt niets. Als ik spring, kom ik niet in de buurt van het oog. Zelfs als ik de ladekast verschuif, waarbij het schurende geluid van hout op hout in de diepte van mijn schedel terechtkomt, en erop ga staan, zitten er nog meters tussen mij en de bol. Er verandert niets

in de bol. Peilloos zwart. Mijn inspanningen hebben geen enkel zichtbaar gevolg.

Het gevoel dat de ruimte de indringer is, en niet ik het ben, wordt steeds krachtiger. Ik haat deze plek, nu al. De ruimte is mij binnengedrongen, en heeft me leeggeblazen. Mijn gedachten hebben onmiddellijk fysieke gevolgen, worden afgestraft. Hoofdpijn. Trillende bovenarmen.

Ik kom van de kast af, en ga er weer tegenaan zitten. Welk kunstje moet ik verrichten om gezien te worden? Moet ik dansen als een aap, voor het zwarte oog van de camera? Moet ik entertainen, beloftes doen van meer vermaak, terwijl ik met mijn voeten klapperende tapgeluiden maak op de koude vloer?

Rot op, laat me met rust, ik ben geen vermaak.

De woede zakt meteen in mijn maag: hij put me verder uit.

Zo moe. Mijn maag maakt geluiden. Mijn enige gesprekspartner. Mijn maag klinkt als Chewbacca. Wie is in hemelsnaam Chewbacca?

Scherp blijven. Zittend op de vloer kijk ik in de dichtstbijzijnde zwarte bol.

Er gebeurt niets. Zou er ergens een instantie zijn om een klacht bij in te dienen? Een klantenservicebalie, met daarachter een of ander wezen dat ik gewetensvrij kan uitschelden?

Maar dat is niet de vraag die me wakker houdt, waaraan ik me vasthaak, uiteraard niet.

Er is een vraag, maar ik ben te moe om hem goed te verwoorden. Een zuchtje wind, iets, ik zit tegen de muur en ik kijk naar de vloer, en verlang naar iets van lucht, iets veranderlijks.

Ik richt me op, en wrik mijn kop naar links en naar rechts. Wakker blijven.

Eerst de vraag beantwoorden. Ik moet mezelf dwingen om hem te formuleren, omdat hij ingaat tegen al mijn instincten, die schreeuwen dat de situatie niet erger kan worden dan ze nu is. Alsof ik mijn legitimiteit, mijn bestaansrecht, alleen kan of mag baseren op de zwartste ellende. Maar wat gebeurt er met de slachtoffers die niet

het ergst gemarteld zijn, die niet het meest geleden hebben, maar nummer twee in de rij waren, of nummer zeventien?

Of nummer 32?

Mijn been slaapt. Ik zet mijn hiel stevig op de grond en beweeg mijn tenen afwisselend omhoog richting mijn neus, omlaag richting de grond. Wakker blijven.

De vraag waar het om gaat: zou ik het niet eigenlijk erger vinden als de camera inderdaad blind was, om niet bekeken te worden? Als ik wist dat er niemand *meekeek*, als ik, echt, zeker, helemaal alleen was?

*

Toch in slaap gevallen, een donkere slaap, zonder uit te rusten, zonder te dromen. Het is een ruisend geluid dat me heeft gewekt. Eerst zie ik niet waar het vandaan komt, en dan herken ik het geluid, uit een vorig leven, van wie dat leven ook was. Regen. Water. Er slaat een toevallige tak tegen de vensteropening, regendruppels vallen als lichtstralen naar binnen, ik vang ze op, ze stollen op mijn tong. Ik ben te dorstig om te drinken.

Ik kom overeind, en kruip naar het touw.

Het lukt me er een lus in te krijgen, en een knoop te maken waarin één kant van het touw kan schuiven. Dit moet ik vaker gedaan hebben, al kan ik het me niet herinneren. Als ik nu snel handel, is er nog een kans dat ik hier wegkom. Dan kan ik morgen gewoon op mijn werk verschijnen, inklokken op het juiste tijdstip. Ik zal dankbaar zijn en vervullen wat me te doen staat, ik beloof mezelf dat ik deze plek bij de eerste gelegenheid achter me zal laten, zowel in lichaam als in geest.

Ik slinger het touw naar buiten, maar mis de tak. Nog een keer. Niets. Ik trek het touw terug. De lus is nat geworden. Ik leg hem om mijn nek, om al het vocht te gebruiken, om mijn gloeiende huid te blussen. Als het publiek achter het zwarte oog nu niet vermaakt is, als mijn lijden op 26-inch er niet prachtig en kolderiek uitziet,

met die regendruppels en dat rillende lichaam, dan weet ik het ook niet meer. Hier zit ik, midden in een verlaten kamer, met een lus om mijn nek, zonder een geschikt uitsteeksel om mezelf aan op te knopen.

De regen begint harder te zwiepen, het moet lukken. Weer mis. Het doffe geluid van de doorweekte knoop die op de vloer ploft. De angst zet zich vast in mijn keel, en ook in mijn voorhoofdsholtes. Begin ik nu werkelijk te janken?

Ja! Mijn stem piept van opluchting. De lasso heeft doel getroffen, hij zit vast. Ik trek het touw aan, en voel de lus zich straktrekken om de tak, ik loop naar achteren, tast met mijn linkerhand naar de ladekast. Wanneer ik hem vind, duw ik een lade eruit, en sla ik het touw door de open achterwand van de kast heen. Wat ik ook gemaakt heb, het bestaat. De constructie houdt de tak mijn ruimte in, via de bladeren stroomt de regen naar binnen, tot in de verwijderde lade. Maar eerst vang ik het water op met het kommetje van mijn handen, het is een vol stroompje, en ik slaak dierlijke kreetjes van blijdschap, ik ben te moe om iets zinnigs te zeggen. Ik lach, ik drink, tot ik mijn honger even niet meer voel.

Als er een laagje van enkele centimeters in de lade staat, sprenkel ik water over mijn tenen. Ze moeten schoon. Morgen moet ik fatsoenlijk voor de dag komen. Niemand houdt van een man met vieze tenen.

Na met een brandend gevoel in het muurgat te hebben gezeken, besluit ik opnieuw op expeditie te gaan. Aan het licht te oordelen heb ik ten minste nog een uur, misschien twee. Wie mijn vijand ook is, hij bevindt zich in het donker. Weer de tweede zaal in. Toch verschillen met de mijne. Hier geen ladekast. Ook geen touw. Wel een flipperkast. *Indiana Jones*, lees ik. *The Temple of Doom*. In ironie heb ik geen trek, de plaats waar ik ben heeft geen naam. Ik sla een paar keer op de knoppen, maar er gebeurt niets, het ding geeft geen licht. Kapot.

Dan flitst er iets achter mij langs, ik voel het, ik voel haren, ik

hoor een blazend geluid. Wanneer ik me omdraai, schiet de bron de gang op, die naar de derde ruimte, ik ren erachteraan, tot ik het blazen in de verte hoor verdwijnen.

Omgeven door stilte loop ik terug. Terug de tweede zaal in, terwijl de nacht valt, hoe kan de dag nu alweer voorbij zijn, langs de kapotte flipperkast. Ook de gang naar mijn zaal is laag. Ik moet slapen, ik moet morgen uitgerust zijn. Het geeft geen pas als ik te laat kom binnenwandelen op de zaak.

Ik ga liggen onder nummer 32.

De regen is geluwd: druppelt verder in de lade, in een ritme dat doet denken aan herinneringen aan een jeugd. Ik klop op het stro, om het wat warmer te krijgen, om er lucht in te krijgen. Ik trek mijn benen op, om een maximum aan lichaamswarmte vast te houden. Het blazende wezen, het beweegt dus het leeft, is onvindbaar.